

מבנה מומלץ לחיבור

מבוא

המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (מאל"ו) אינו דורש חיבור במבנה מסוים. אם כך, מדוע אנו ממליצים לכתוב חיבור במבנה מוגדר? יש לכך מספר סיבות:

- **ייעול ניצול הזמן בבחינה** - זמן כתיבת החיבור מוקצב, ועל מנת להפיק ממנו את המיטב, מומלץ לתרגל כתיבת חיבור במבנה אחיד, אליו ניתן "ליצוק" את התוכן בנושא הנבחר. כך תימנעו מבזבוז זמן מיותר על בחירת המבנה המתאים למטלה (המבנה המומלץ מתאים לכל מטלות הכתיבה).
- **עמידה בקריטריונים של מאל"ו** - המבנה המומלץ מכיל את כל הקריטריונים הנבדקים בחיבור שתגישו: אמצעי ארגון כמו חלוקה לפסקאות ומילות קישור מתאימות, ביטוי לחשיבה ביקורתית, ועוד. כך תוכלו להבטיח כי מבנה החיבור יתמוך בתוכן שאותו תכתבו, ויעזור לכם להציג לקורא את החיבור במיטבו.

לסיכום, אנו ממליצים מאוד לכתוב את כל החיבורים במבנה אחיד (המבנה המומלץ). עם זאת, החיבור ייבדק באופן אובייקטיבי גם אם יכתב במבנה אחר, והציון ינתן ביחס לחיבור ולא למבנה בו נכתב.

המבנה המומלץ לחיבור

על החיבור להיות מחולק לפסקאות. מומלץ להפריד בין הפסקאות באמצעות רווח של שורה בין פסקה לפסקה. יש להשתמש במילות קישור מתאימות בתחילת כל פסקה, על מנת ליצור רצף רעיוני ברור בחיבור.

* זהו המבנה המומלץ **כמעט לכל סוגי החיבורים**, גם במטלות כתיבה שנראות במבט ראשון "שוונות" מעט, כגון: "באיזו מידה לדעתכם חשוב ל-..." (במקרה כזה נכתוב במבנה בעד/נגד רגיל, כאשר בעד = במידה גבוהה ונגד = במידה נמוכה).

פסקת פתיחה

מרכיבים:

- (1) הצגת הרקע לנושא
- (2) הצגת הקונפליקט
- (3) הצגת דעה אישית

הערות:

- **מותר לצטט או לשכתב** חלקים ממטלת הכתיבה, מומלץ שלא לבזבז זמן ארוך מדי על הפתיחה, זהו חלק טכני יחסית ורובו מופיע לכם כבר במטלה עצמה.
- יש להציג את הדעות השונות ללא פירוט של הנימוקים, או רק עם נימוק עיקרי של כל צד ללא פירוט/הסבר (אלו יבואו בהמשך).
- חשוב לשים לב כי בחיבור אתם מתייחסים לשאלת הדין (השורה המודגשת בסוף המטלה) במדויק ולא "בורחים" לניואנס צדדי.
- דוגמאות למילות קישור לפתיחת הפסקה: בשנים האחרונות... בעת האחרונה... מזה שנים רבות...

פסקאות נימוק 1+2

מרכיבים:

- 1) משפט מפתח (הטיעון, הרעיון המרכזי)
- 2) ביסוס והסבר של הטיעון
- 3) המחשה בעזרת דוגמה/השוואה

הערות:

- פסקת הנימוק תתחיל במשפט מפתח המתמצת את הרעיון המרכזי של הטיעון שלכם.
- מומלץ לבחור בטיעונים עיקריים, ובכל מקרה, חשוב לבסס ולפתח אותם היטב (העובדה כי הטיעון "חזק" אינה פותרת אתכם מלהסביר ולבסס אותו).
- בביסוס, יש להניח כי הקורא חסר יכולת להסיק מסקנות בעצמו ולהסביר את התהליך המחשבתי מ-א' עד ת'.
- כחלק מביסוס הטיעון, אם במהלך ההסבר אין קישור מובהק לנושא המרכזי, יש לעשות זאת בסוף הפסקה - להסביר כיצד מה שכתבתם תומך בדעתכם.
- דוגמאות למילות קישור לפתיחת פסקת נימוק ראשון: ראשית, בראש ובראשונה, תחילה, ...
- דוגמאות למילות קישור לפתיחת פסקת נימוק שני: שנית, זאת ועוד, אם לא די בכך, ...

פסקת עימות

מרכיבים:

- 1) טיעון מרכזי של דעת הנגד + הסבר
- 2) החלשת הטיעון
- 3) הסבר וביסוס ההחלשה
- 4) המלצה מגשרת (אופציונלי - משדרת חשיבה ביקורתית גבוהה)

הערות:

- עליכם להציג טיעון מרכזי של דעת הנגד ולא טיעון שולי שקל להחלישו (אחרת זה עלול להיתפס כניסיון "ברירה" מהעימות ולשקף רמה נמוכה של חשיבה ביקורתית). מומלץ להשתמש בטיעון המופיע ברקע למטלה.
- יש להציג טיעון נגד אחד בלבד.
- מומלץ להוסיף הסבר לטיעון הנגד (מדוע הוא נכון לכאורה) על מנת שיהיה לכם קל יותר להחלישו בהמשך.
- יש להתייחס בכבוד לדעת הנגד ולטיעון שהצגתם. חשוב שלא לפסול אותם על הסף, אלא להכיר בכך שיש להם מקום, שיש בהם היגיון מסוים (אחרת כלל לא היה מקום לדיון).
- אין להסכים באופן מוחלט עם טיעון הנגד. אמנם עלינו להכיר בכך שיש לו מקום, אך עדיין חשוב להחליש אותו ולהסביר מדוע הוא ברובו לא נכון.
- שימו לב כי עליכם להחליש את הטיעון שהצגתם, ולא את דעת הנגד (אנחנו לא כותבים שהצד השני טועה, אלא מסבירים מדוע הטיעון שלו "חלש" - חייבים להתייחס לטיעון ולא לדעה).
- ההחלשה צריכה להיות מוסברת ומבוססת, ועליה להתייחס ישירות לטיעון שהצגתם. טיעון חדש/קודם אינו מהווה החלשה או "הטיעונים שהצגתי קודם חזקים יותר" אינם מהווים החלשה (אלא אם הסברתי מדוע הם חזקים יותר).
- המלצה מגשרת - פתרון אפשרי לבעיה, תוך התחשבות כלשהי בצד השני (לא 50/50 אלא 80/20 לטובתכם).
- ההמלצה חייבת להתייחס ישירות לטיעון הנגד שהועלה (אם טיעון נגד תלבושת אחידה היה טיעון כלכלי, המלצה של "יום שישי בלי תלבושת" אינה רלוונטית).
- לא להציע המלצה מגשרת לא ריאלי (כגון: "נגדיל את התקציב ואז יהיה מספיק גם לחינוך וגם לבריאות").

- דוגמאות למילות קישור לתחילת טענת נגד: מנגד, יש שיטענו כי... מתנגדיי יטענו ש...
- דוגמאות למילות קישור לתחילת החלשה: אמנם יש דברים בגו, אולם לדעתי... אכן יש אמת מסוימת בכך, אך אני סבור ש... איני מסכים עם טענה זו לחלוטין, שכן...

פסקת הסיום

מרכיבים:

- (1) דעה אישית
- (2) סיכום הנימוקים
- (3) המלצה מגשרת (אופציונלי - עדיף שתופיע בפסקת עימות)

הערות:

- בהצגת הנימוקים אין צורך לחזור על ההסבר שלהם, אלא רק להציג את הרעיון המרכזי של כל אחד מהם.
- אין להציג את הנימוק הנגדי בפסקת סיום.
- אם לא עשיתם זאת בפסקת עימות, ניתן להוסיף המלצה מגשרת בפסקת הסיום.

תבנית דוגמה לחיבור

<ul style="list-style-type: none">• הצגת הרקע לנושא• הצגת הקונפליקט• הצגת דעה אישית	לأחרונה ... יש הטוענים כי ... לעומתם, ... לעניות דעתי, ...
<ul style="list-style-type: none">• משפט מפתח• ביסוס והסבר הנימוק• המחשה בעזרת דוגמה	ראשית, ... _____ _____
<ul style="list-style-type: none">• משפט מפתח• ביסוס והסבר הנימוק• המחשה בעזרת דוגמה	כמו כן, ... _____ _____
<ul style="list-style-type: none">• טיעון נגד + הסבר• החלשת טיעון הנגד• הסבר וביסוס ההחלשה• המלצה מגשרת	מנגד, יש הטוענים כי ... אמנם יש אמת מסוימת בטענה זו, אולם אני סבור כי... לפיכך, ... עם זאת, לאור הבנת ההיגיון בטיעוני הצד השני, אני ממליץ ש-... (המלצה מגשרת)
<ul style="list-style-type: none">• דעה אישית• סיכום הנימוקים	לסיכום, אני מאמין כי ... זאת בשל הסיבות שמניתי לעיל, ... _____